

Finansavdelningen
Inköpsenheten
Peter Gran

Styrelsen för Stockholm Avfall AB

Upphandlingsärende – mottagning och sortering av fraktionen plast från Resursutvinning Stockholm

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

att bemyndiga verkställande direktören att, efter genomförda upphandling, teckna avtal.

Jenny Bengtsson
Tf verkställande direktör

Malin Werner
Avdelningschef
Avfallsavdelningen

Sammanfattning

Upphandlingen syftar till att teckna avtal avseende mottagning och sortering av fraktionen plast från eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm. Kraven på hanteringen kommer att fokusera på hållbara avsättningar med särskilt fokus på materialåtervinning.

Det totala kontraktsvärdet under avtalstiden beräknas till ca 240 mnkr.

Bakgrund

Införandet av eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm med utsortering av fraktionerna matavfall, plast samt magnetisk och ickemagnetisk metall kommer generera en tydlig klimatnytta i form av minskade växthusgaser till atmosfären. Anläggningen bedöms bidra till en total minskning av stadens koldioxidutsläpp på cirka 32 700 ton per år. För att uppnå detta resultat och därmed minska Stockholms koldioxidavtryck är det av vikt att fraktionen plast omhändertas och behandlas genom materialåtervinning.

ÄRENDET

Nuläge

Plastanvändningen och mängden plastavfall har ökat de senaste tio åren. Naturvårdsverkets siffror för 2020 visar att plastanvändningen i Sverige har ökat med nästan 300 000 ton per år sedan 2010.

Den vanligaste materialåtervinningsmetoden för plast är mekanisk återvinning vilket innebär att plastavfallet sorteras efter plasttyp, tvättas och mals till flingor eller granulat som kan smältas ner och bli till nya produkter.

En metod under utveckling är kemisk återvinning där de polymerkedjor plasten består av bryts ned för att sedan kunna sammansättas till nya polymerer. Denna teknik optimeras ofta beroende på det plastflöde som ska behandlas.

För att möjliggöra materialåtervinning av plasten måste den dock sorteras ut. Den bästa sorteringen görs av oss människor. Trots detta hamnar stora mängder plast i restavfallet. Som exempel bedöms cirka 65 procent av förpackningsplasten i Stockholm hamna i restavfallet. Enligt regeringens nya mål ska minst 65 procent av alla förpackningar som sätts på marknaden återvinnas till nya produkter.

Idag går all plast i restavfallet till förbränning vilket genererar ett koldioxidutsläpp på ca 29 200 ton per år. Med modern teknik kommer eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm kunna sortera ut plast som av misstag hamnat i restavfallet. Anläggningen kommer att driftsättas under 2024 och vid full drift kommer anläggningen genom NIR-avläsning (Near Infra Red) eftersortera ca 15 600 ton plast per år från restavfallet.

Utsorteringen med efterföljande materialåtervinning kommer minska varje stockholmares klimatavtryck med ca 30 kg koldioxid per år. Det är av vikt att poängtera att minskningen sker utifrån dagens avfallsmönster.

Mål och syfte

Upphandlingen syftar till att säkerställa att ett nytt avtal finns för kommande avsättning av fraktionen plast samt att avsättningsmetoden sker så högt upp som möjligt i avfallstrappan, exempelvis genom materialåtervinning.

Upphandlingen bidrar även till stadens mål *2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring* samt ägardirektivet att verka för utfasning av fossil plast i samhället och i stadens fjärrvärmeproduktion, bland annat genom ökad utsortering och materialåtervinning av plast.

Omfattning

Upphandlingen omfattar årligen mottagning och sortering av ca 15 600 ton utsorterad plast från anläggningen Resursutvinning Stockholm.

Uppdraget innebär att upphandla och teckna nytt avtal för att säkerställa en smidig driftstart av Resursutvinning Stockholm med garanterad avsättning av plasten.

Avtalstid

Avtalstid, från driftstart av Resursutvinning Stockholm till och med 2027-05-31, med möjlighet till förlängning i två omgångar om vardera tolv (12) månader.

Detta ger en maximal avtalstid på upp till fem (5) år.

Om plasten från Resursutvinning Stockholm i framtiden kommer att omfattas av förordningen om producentansvar för förpackningar och därmed klassas som separatsorterad plast kommer avtalet att upphöra.

Kravställning

I samband med upphandlingen kommer kontroll av leverantörerna göras avseende bland annat generella uteslutningsgrunder. Dessa syftar till att utesluta leverantörer som begått vissa typer av brottslighet såsom exempelvis, mutbrott, bedrägeri, penningtvätt och terroristbrott. I detta ingår även kontroll av betalning av skatt och socialavgifter samt att inte tidigare allvarliga avtalsbrott begåtts.

Krav kommer att ställas på leverantörens ekonomiska ställning, kompetens, kapacitet och erfarenhet samt kvalitets- och miljöledningssystem.

Hållbarhet

Krav ställs i enlighet med 15 kap 6 § miljöbalken som innebär materialåtervinning och att upparbeta materialet till nya ämnen eller föremål t ex till granulat enligt gällande EU-direktiv. Materialet ska inte användas som bränsle eller fyllnadsmaterial.

Övriga hållbarhetskrav i urval:

- Transporter med fossilfria drivmedel (el, vätgas, biogas, etanol, RME eller HVO (ej innehållande palmolja, PFAD är acceptabelt)).
- Vite när fordons- och/eller drivmedelskrav ej efterlevs
- Aktivt arbete mot korruption vilket bland annat innefattar:
 - Inkludera korruption i de riskanalyser som görs
 - Säkra avsättningskanaler för plasten i flera led
 - Ha en implementerad anti-korruptionspolicy
 - Ha ett system där personal anonymt och utan risk för repressalier kan uttrycka oro, få råd och i god tro kan rapportera etablerade eller misstänkta överträdelser
 - Ha rutiner och aktivt arbete för att hantera oegentligheter och överträdelser
 - Ha en namngiven person i organisation som arbetar med korruptionsfrågor, internt och mot beställaren.
 - All personal ska inför uppstart av detta uppdrag vara utbildade i korruptionsfrågor.

Ekonomi

Upphandlingens värde har bedömts till ca 47 mnkr/år.

SVOA uppskattar att det blir en kostnadsökning på ca 10 mnkr/år gentemot att förbränna plasten och köpa utsläppsrätter för koldioxidutsläppen. Denna kostnadsökning måste ses utifrån perspektivet att utsorteringen möjliggör att bidra till såväl nationella som kommunala mål om att öka materialåtervinningen av plast samt minska förbränningen av fossil plast.

Tidplan

Upphandlingen planeras annonseras före utgången av 2023 och tilldelas under februari månad 2024.

Risker

Vid överprövning finns risk för en försenad avtalsteckning och kommande entreprenadstart. För att minimera risken för överprövningar sker en dialog med marknaden.

På grund av den bristande konkurrens som finns i Sverige kommer upphandlingen annonseras på engelska för att väcka ett internationellt intresse då det finns flera stora mottagnings- och sorteringsanläggningar i norra Europa.

Uppföljning

För att säkerställa god avtalsefterlevnad krävs kontinuerlig uppföljning av ingångna avtal.

Under avtalstiden sker löpande uppföljning av bland annat ekonomi, leverans och kvalitet. Regelbundna kontroller genomförs även av kreditvärdighet samt att leverantören betalar skatter och sociala avgifter.

SVOA har därutöver en modell för fördjupade uppföljning av avtal som bygger på att avtalet först klassificeras av inköpsenheten utifrån parametrarna betydelse, värde, risk samt komplexitet. Därefter görs en hållbarhetstagning med en färgkod baserat på hur stor inverkan avtalet har på SVOA:s hållbarhetsmål. Hållbarhetsenheten gör en bedömning av avtalets påverkan utifrån ett ekonomisk-, socialt- och miljömässigt hållbarhetsperspektiv. Resultatet av klassificeringen och hållbarhetstagningen styr hur det enskilda avtalet som ett minimum följs upp.

Klassificeringen görs utifrån följande indelning:

- A. **Standardavtal** - standardiserade varor/tjänster/entreprenader till ett lägre värde där det finns många leverantörer och därmed hög konkurrens.
- B. **Hävstångsavtal** - standardiserade varor/tjänster/entreprenader till ett högre värde där det finns många leverantörer och därmed hög konkurrens.
- C. **Flaskhalsavtal** - svårtillverkade/specialvaror/-tjänster, med osäkra leveranser, till ett lägre värde där det finns en eller få leverantörer och därmed låg konkurrens.
- D. **Verksamhetskritiskt avtal** - svårtillverkade/specialvaror/-tjänster, med osäkra leveranser, till ett högre värde där det finns en eller få leverantörer och därmed låg konkurrens.

Hållbarhetstagning görs utifrån följande indelning:

- **Grön – låg påverkan utifrån hållbarhetsaspekter**
- **Gul - medelstor påverkan utifrån hållbarhetsaspekter**
- **Röd - särskilt viktiga utifrån hållbarhetsaspekter**

Avtalet för mottagning och sortering av fraktionen plast har klassificerats som ett verksamhetskritiskt avtal, med röd hållbarhetstagning. Avtalet följs utifrån detta och utöver den löpande uppföljningen upp minst en gång per år av inköpsenheten tillsammans med hållbarhetsenheten och avfallsavdelningen.

Ärendets beredning

Ärendet är framtaget av bolagets inköpsenhet i nära samarbete med avfallsavdelningen. Marknadsdialog har löpande skett vid framtagande av kravställningen till upphandlingen.

SLUT